

Förbandsbesöksrapport

Ledningsregementet (LedR) 7 oktober 2021

Deltagare:

Sven Blomberg och Olof Wärmländer.

Om Pliktrådet

Pliktrådet är det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Rådet består av fem före detta värnpliktiga, där ledamöterna väljs vid den årliga Värnpliktskongressen. Pliktrådet företräder på nationell nivå samtliga värnpliktiga i Sverige och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Om rapporten

Pliktrådet tillser att detta dokument går ut till LMA, förbandschef eller motsvarande funktion samt förtroendevalda värnpliktiga på relevant förband. LMA ansvarar i sin tur för att vidarebefordra rapporten till relevanta funktioner på förbandet och de Pliktrådet träffat under sitt besök samt till berört soldathem. Berört förband har lämnat synpunkter på rapportens innehåll, den görs nu publik.

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Inledning.....	3
Organisation	3
Arbetsmiljö & säkerhet.....	3
Fysisk belastning.....	3
Psykisk hälsa	4
Försvarshälsan.....	4
Attityder	4
Utrustning.....	5
Avbruten utbildning	5
Resor.....	5
Boendemiljö & vistelseutrymmen.....	5
Hållbarhet.....	6
Medinflytande	6
Utbildningen.....	6
Information och mönstring	7
Avslutning.....	7

Sammanfattning

Pliktrådets uppfattning efter besöket är att LedR har ett väl fungerande medinflytandesystem, i den utsträckning att problem tas på allvar och lyfts hela vägen till förbandsledningen. Det betyder inte att förbandet saknar problem och förbättringspunkter, men som regel uppmärksammas problemen och omhändertas. De förbättringspunkter som Pliktrådet har uppmärksammat kommer att följas upp under nästkommande förbandsbesök för att tillse att åtgärder har vidtagits.

Några av de problem som uppmärksammats är till exempel; brister i efterlevnad av belastningstrappan, underbemannad Försvarshälsa, attitydproblem hos vissa befäl och brister i boende och vistelseutrymmen. Alla värnpliktiga uppfyllde mönstringskraven, men för några befattningar hade kravprofilen ändrats av Plikt- och prövningsverket, vilket skapade problem då de inryckande var svagare än vad LedR hade önskat.

Pliktrådet blev väl bemötta av förbandet och vi ser fram emot en fortsatt god dialog.

Inledning

Pliktrådet besökte LedR torsdagen den 7 oktober. Under dagen träffade Pliktrådet stora delar av förbands-, bataljons-, kompani- och plutonsledningen samt många värnpliktiga. Besöket avslutades med ett möte där Pliktrådet uppmärksammade bataljonsledningen på de tydligaste bristerna som vi uppmärksammat under besöket.

Rapporten är skriven så att varje stycke inleds med en observerande del och avslutas med Pliktrådets synpunkter och/eller kravställningar.

Organisation

LedR är uppdelat på två bataljoner; Signalbataljonen och Telekrigbataljonen. Signalbataljonen består av tre kompanier och utbildar 350 värnpliktiga. Telekrigbataljonen består av ett kompani med 144 värnpliktiga. På LedR genomförs även central befattningsutbildning (CBU), som omfattar cirka 100 värnpliktiga från andra förband. Samtliga värnpliktiga på förbandet är inskrivna i 11 månader. Förbandet har 22 % kvinnor och 22 % av de värnpliktiga är gruppbefälsuttagna.

Arbetsmiljö & säkerhet

Fysisk belastning

LedR har en belastningstrappa som är framtagen av befälen. Förbandsledningen berättar dock att befälen ofta frångår belastningstrappan under utbildningen. Försvarshälsan upplever stora problem med belastningsskador.

Pliktrådet anser att en tydlig belastningstrappa bör utformas i samråd mellan utbildande befäl och Försvarshälsan för att minska risken för skador. Därefter bör kravprofilen höjas på de befattningar där den har sänkts för att säkerställa att den faktiska fysiska belastningen stämmer överens med kravprofilen.

Psykisk hälsa

En del av de avbrott som skett har berott på psykisk ohälsa. Förbandsledningen belyser problemet med att de får in individer som redan innan värnplikten mår psykiskt dåligt; individer som lider av bland annat depression, självskadebeteende och självmordstankar och som inte borde ha godkänts i mönstringen. En större andel av de som avbryter på grund av psykiska skäl avbryter i början av utbildningen.

Förbandsledningen kommer i närtid att anordna en utbildning för befälen gällande hanteringen av värnpliktiga med psykisk ohälsa då LedR bedömt att de befäl som arbetar närmast de värnpliktiga saknar verktyg för att hantera och förebygga psykisk ohälsa.

Värnpliktskonsulenten informerade att sedan inryck har han varit i samtal med 43 individer, där åtta personer har avbrutit sin utbildning efter granskningsnämnd. Några orsaker han ser till ett försämrat psykiskt mående är bland annat inryckningschock och prestationsångest, särskilt hos kvinnor.

Pliktrådet uppmuntrar förbandsledningens utbildning för befälen gällande hantering av psykisk ohälsa, men vi betonar vikten av att utbilda i förebyggande syfte. Allt för ofta glöms det psykiska stridsvärdet bort när man utbildar i att bibehålla gott stridsvärde, där fokus ofta landar på det fysiska. Att arbeta proaktivt mot psykisk ohälsa och att fokusera på och främja den psykiska hälsan är en framgångsfaktor.

Försvarshälsan

Försvarshälsan på LedR består av nödvändiga funktioner såsom läkare, psykolog, sjuksköterskor och fysioterapeuter. De informerade oss om att deras försvarshälsomottagning är ansvarig för 2000 individer och att de därmed är underbemannade. De ser ofta problem kopplade till överbelastning, och i år har de även sett flera fall av nageltrång. Försvarshälsopersonalen upplever att befälen lyssnar på de rekommendationer som Försvarshälsan ger, gällande exempelvis lättnader i tjänst.

Att Försvarshälsan är underbemannad är något som måste åtgärdas för att säkerställa att de värnpliktiga har tillgång till den vård som de är i behov av.

Attityder

Värnpliktiga på ett av kompanierna vittnade om att de under en period har utsatts för systematisk kollektiv bestraffning. När detta kom upp på förbandsnivå åtgärdades det direkt och kompaniet berättar hur den kollektiva bestraffningen upphörde. Dock har de befäl som tidigare nyttjat kollektiv bestraffning nu börjat förlöjliga händelsen. Detta ska exempelvis ha skett någon dag efter att problemet kommit fram, då ett befäl ska ha sagt *"-Om ni inte klarar det här nu får jag väl säga 'ajabaja' eller vad man nu gör på dagis"*. Andra befäl har även uttryckt sig larvigt om händelsen.

Att kollektiv bestraffning sker är oacceptabelt och Pliktrådet är positiva till att förbandsledningen tog det så seriöst som det faktiskt är. Vad som kvarstår är att de befäl som utdelat kollektiv bestraffning ska inse vad de gjort och sluta att förlöjliga händelsen, samt att förbandet ska se till att detta inte upprepas när nästa värnpliktskull rycker in.

Utrustning

LedR utgår ifrån funktionalitet över enhetlighet. De värnpliktiga får exempelvis kitta om stridsoket och västen, efter att ha prövat en tid med en särskild kittning.

Flera problem lyfts avseende kläderna. Det råder exempelvis brist på kläder och de trosor som de värnpliktiga kvinnorna får ut orsakar skavsår. Försvvarshälsan har dessutom påbörjat en utredning huruvida strumporna är grunden till de värnpliktigas problem med nageltrång.

Pliktrådet uppmuntrar synen på funktionalitet över enlighet, då det är en viktig faktor för att motverka skador. Dock behöver materielbristen ses över och åtgärdas. Pliktrådet önskar få återkoppling från Försvvarshälsan huruvida strumporna orsakar nageltrång.

Avbruten utbildning

LedR hade förra året en relativt hög avbrottsandel på 10,5 %. I år är andelen hittills 5,1 %, de flesta avbrotten beror på fysiska skador.

Pliktrådet vill vid nästa förbandsbesök kontrollera om LedR fortsatt har haft lägre avbrott än tidigare år.

Resor

LedR ordnar bussar från regementet som åker en slinga mellan ett antal städer. För de hemresor som är krångligare, eller ligger långt bort från dessa slingor beställer förbandet andra typer av resor. Bussresorna har vid några tillfällen inte fungerat som de ska, då busschauffören missat att plocka upp flera värnpliktiga.

Förbandet måste ge tydligare körorders till bussbolaget för att säkerställa att alla kommer till och från förbandet.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

Enköpings garnison är stor och består av många byggnader och utbildningsplatser. Logementen för de värnpliktiga är utrustade med sängar, skåp, ett bord med stolar och en enklare bokhylla med litteratur. I kasernbyggnaderna finns även toalett och duschrum. Duscharna är separata och det går att låsa om sig. Det finns även tvättmaskiner men det framkom inte om dessa får nyttjas av de värnpliktiga.

Vissa plutoner bor i nuläget i två separata kaserner på grund av logibrist. Förbandet påtalar att det behövs större skolsalar.

Soldathemmet ligger i samma hus som matsalen. Hemmet är tre våningar högt, och utrustat med olika saker för de värnpliktigas fritid. På soldathemmet finns även ett andaktsrum. Soldathemmet är även öppet för kadetter och befäl. Det finns en soldatshop. Fika, godis och kaffe är gratis för de värnpliktiga.

Köerna till matsalen är ett problem som de värnpliktiga lyfte under besöket. Köerna gör att de värnpliktiga tvingas gå upp väldigt tidigt för att hinna äta frukost, vilket minskar tiden för återhämtning. I övrigt är matsalen stor och har ett bra utbud av mat och det finns specialkost för de som behöver det.

Åtgärder som bör vidtas avseende boende- och vistelsemiljö är att i möjligaste mån ordna förläggning så att plutoner får bo tillsammans. Pliktrådet noterade att det finns anordningar för att fästa skåpen i väggen men att dessa inte används. Att inte fästa skåpen utger en säkerhetsrisk då det är stor risk att skåpen faller och någon får dem över sig. Vi vill därför se att dessa fästeanordningar nyttjas för att minimera risken för skador. Matköerna behöver åtgärdas så att de värnpliktiga får tillräckligt med tid för återhämtning. Slutligen vill Pliktrådet ge en eloge till soldathemmet och soldathemsföreståndaren. Detta för ett bra soldathem och en föreståndare med helt rätt inställning till vad det handlar om att driva ett soldathem.

Hållbarhet

På regementet finns möjlighet till källsortering. Det är dock oklart om det finns möjlighet till detta i varje kasernbyggnad. LedR använder sig inte av miljöombud.

Det är enligt Pliktrådet en god idé att införa ett miljöombud per pluton, som exempelvis tillser att inget skräp lämnas i naturen och att det finns tillgång till källsortering på kasern.

Medinflytande

LedR har en *värnpliktssektion* i staben, som har i uppgift att säkerställa att *“alla totalförsvarspliktiga vid LedR hanteras på ett likartat, förvaltningsrättsligt och rättssäkert sätt.”* Värnpliktssektionen består av en chef, en handläggare för rättstjänst samt en värnpliktskonsulent. De funktionsleder även utbildningsadjutanterna. Förbandet har lagt till ett extra steg mellan kompaninämnd och förbandsnämnd kallad *GU-nämnd*, där flera av de värnpliktsnära funktionerna deltar.

Skyddsassistenterna får en heldagsutbildning.

Efter samtal med bataljons- och regementsledning kan Pliktrådet konstatera att värnpliktssektionens arbete stärker medinflytandet för de totalförsvarspliktiga på förbandet. Vi kan tydligt se att flera av de problem som framkommit under dagen redan var kända för förbandsledningen och det arbetades med att åtgärda dessa. Därför anser vi att förbandets medinflytandearbete i mångt och mycket fungerar.

Utbildningen

Förbandets uppfattar att utbildningen generellt sett går bra. Däremot har man svårt att hinna utbilda i alla system, fast samtliga värnpliktiga ligger inne i 11 månader. Förbandet har mycket fordonsutbildning. Då denna är så pass starkt reglerad tidsmässigt riskerar det att gå ut över resterande utbildning. Förbandet erbjuder exempelvis en stor del teknisk utbildning, som man inte har möjlighet att utbilda i.

Pliktrådet vill att förbandet säkerställer att samtliga värnpliktiga får den utbildning som krävs för att deras utbildning ska kunna leda till en krigsplacering.

Information och mönstring

Förbundet har noterat vissa problem med årets mönstring och inskrivning. Först och främst handlar det om den självskattning som var nödlösningen för provningen av den fysiska förmågan under pandemin. Självskattningen har öppnat dörren för individer som annars inte hade klarat fystesterna att ta sig in ändå.

Utöver det har det ovanför förbundets huvud ändrats i kravprofilen för vissa befattningar, där styrkekravet har sänkts.

Pliktrådet ser allvarligt på det faktum att man har gjort en medveten kravsänkning någonstans i organisationen. Vi uppmanar förbundet att utreda var i organisationen detta beslut har fattats. På den nivån behöver man nu åtgärda beslutet, genom att höja kraven till tidigare nivå. Pliktrådet önskar informeras om anledningen till att man valt att kravsänka, utan att förbundet har fått säga sitt.

Avslutning

Pliktrådet önskar till nästkommande förbandsbesök att problemen som uppmärksammats i rapporten har börjat arbetas med. Vi har förhoppningar om, och ser fram emot, ett fortsatt gott samarbete med LedR.

Tack för ett givande besök,

Sven Blomberg

Ledamot Pliktrådet